

ХАРАКТЕРИСТИКА СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОДІЛЬСЬКОГО ТУРИСТИЧНОГО МЕЗОРЕГІОНУ

Актуальність теми: одним із найбільш привабливіших регіонів України, з точки зору туристичного освоєння та використання, є Подільський туристичний мезорегіон. Цей регіон, об'єднує три області – Вінницьку, Хмельницьку та Тернопільську, лежить на перехресті історичних шляхів.

Подільський регіон має великий історико-культурний потенціал для розвитку як національного туризму, так і міжнародного. Але цей потенціал не використовується в повну потужність. Потребує уваги запровадження нових видів туризму, наприклад, екологічного, релігійного, сільського, наукового.

Планувати подальший розвиток туристичної діяльності не можливо без комплексного дослідження туристичних ресурсів та їх територіальних поєднань. А тому актуальною стала проблема комплексного вивчення суспільно-історичних туристичних ресурсів, які вже стали популярними серед туристів та тих, які мають значний потенціал для подальшого розвитку.

Однією із проблем, що гальмує розвиток туризму в регіоні, є погана інформованість клієнтів, інвесторів та інших зацікавлених осіб про рекреаційний потенціал регіону. Важливим засобом підвищення туристичної цінності регіону є створення властивого лише йому, своєрідного іміджу, заснованого на привабливих символах регіону.

Мета проаналізувати суспільно-історичні туристичні ресурси Подільського мезорегіону.

Для досягнення цієї мети у роботі вирішується ряд **завдань:**

- дати визначення поняттю «туристичні ресурси» та розглянути класифікацію рекреаційних ресурсів;
- охарактеризувати туристичне районування України;
- узагальнити методика дослідження суспільно-історичних рекреаційних ресурсів;
- дати просторовий аналіз основних суспільно-історичних рекреаційних ресурсів Подільського туристичного мезорегіону;
- розробити новий туристичний маршрут по Подільському туристичному мезорегіону для оптимізації використання суспільно-історичних рекреаційних ресурсів.

Результати дослідження.

1. В рекреаційній географії не сформувалось єдиного підходу до визначення поняття туристичні ресурси. Ми дотримуємося поглядів О. Бейдика і вважаємо, що незважаючи на різні тлумачення поняття

«туристичні ресурси», кожен автор наголошує на їх природному, культурно-історичному, соціокультурному та антропогенному складникові. Відповідно, О. Бейдик під рекреаційно-туристичними ресурсами розуміє об'єкти і явища природного, природно-антропогенного, соціального походження, що використовуються для туризму, лікування, оздоровлення і впливають на територіальну організацію рекреаційної діяльності.

Існують різні класифікації туристичних ресурсів, зокрема за характером використання, за ступенем цінності тощо. Найбільш обґрунтованою є класифікація РТР О. О. Бейдика, який об'єднав РТР в три великі групи: природно-географічну, природно-антропогенну та суспільно-історичну.

2. Єдина схема туристичного районування України на сьогодні не розроблена. Ми будемо користуватись схемою рекреаційно-туристичного районування України, розробленою І. В. Смалем. Відповідно до якої Подільський туристичний мезорегіон об'єднує три області – Вінницьку, Хмельницьку та Тернопільську, лежить на перехресті історичних шляхів.

Рис. 1. Туристичне районування України за І. В. Смалем

3. Методика дослідження туристичних ресурсів – складний і не до кінця вивчений процес. Найбільш розгорнуту і деталізовану методику дослідження суспільно-історичних рекреаційних ресурсів розробив у своїх працях О. Бейдик. У вітчизняній географії вона є однією з перших спроб методологічного осмислення феномена пам'яток історії і культури і потребує подальшої розробки.

Критерії найбільш повного дослідження пам'ятних місць історичних подій в Україні запропонував О. О. Бейдик.

І. В. Смаль вважає, що окремі види подієвих ресурсів найбільш доцільно класифікувати за тематикою заходу.

Л. М. Устименко також зазначає, що на сьогодні існує небагато класифікаційних підходів до систематизації подієвого туризму. І пропонує класифікувати його за наступними критеріями: за використанням відповідних туристичних ресурсів (природо-орієнтований подієвий туризм і суспільно-орієнтований подієвий туризм), за масштабом події (міжнародного, національного, регіонального, місцевого рівня), за регулярністю проведення (регулярні події та заходи, унікальні події).

4. Поділля у давніх джерелах згадується як Пониззя (перша згадка — 1226 р.), Русь долішня (на відміну від Русі горішньої, тобто Карпат). Назва «Поділля» вперше зустрічається в документах XIV ст. у зв'язку з битвою на Синіх Водах

Серед суспільно-історичних РТР Подільського мезорегіону, занесені до списку ЮНЕСКО пункти геодезичної дуги Струве «Катеринівка», «Фельштин», «Баранівка». Станом на 2015 рік український уряд запропонував внести до переліку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО – культурний ландшафт каньйону у Кам'янці-Подільському, а також Національний природний паркт «Подільські Товтри» (об'єкт Сатанівська дача).

В Україні також 47 найвизначніших історико-архітектурних ансамблів і комплексів оголошені державними заповідниками, серед яких 7 об'єктів Подільського туристичного мезорегіону.

В Україні нараховується близько п'яти тисяч різноманітних музеїв. В Тернопільській області діють 26 державних музеїв (у тому числі філії) та 140 громадських музейних закладів. На Хмельниччині діє 22 державних музеїв, з них – 4 обласні, 12 районних, 6 міських і 291 недержавних музея, з яких 19 носять звання «народний музей». На території Вінницької області розташовано 22 державних музеї.

Нами також було проаналізовано архітектурно-історичні туристичні ресурси Подільського туристичного мезорегіону, проведена їх класифікація за переважанням певного архітектурного стилю.

За орієнтованістю на загальну суспільно-політичну ситуацію була проведена класифікація подієвих ресурсів мезорегіону.

Для оптимізації використання суспільно-історичних туристичних ресурсів Подільського регіону нами було розроблено 3-х денний туристичний маршрут «Херсон – Хмельницький – Сатанів – Смотрич – Кам'янець-Подільський – Сутківці – Меджибіж – Хмельницький – Херсон».

Список літератури:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України. Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К. : РВЦ «Київський університет», 2001. – С. 34-38.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку музеїв, в яких зберігаються музейні колекції та музейні предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/209-2000-%D0%BF>.
3. Смаль І. В. Туристичні ресурси України : навч. посібник / І. В. Смаль. – Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя, 2012. – 336 с.
4. Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>.
5. Царик Л. П. Природні рекреаційні ресурси : методи оцінки й аналізу / Л.П. Царик. – Тернопіль: Підручники й посібники, 2001. – С. 121–132.

Ю.С. СТЕЦУН

АНАЛІЗ ПРОЯВЛЕННЯ КАРСТОВИХ ПРОЦЕСІВ В МЕЖАХ ПРИЧОРНОМОРСЬКОЇ НИЗОВИНИ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В РЕГІОНІ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку людства поверхня земної кори зазнає все більшого антропогенного перетворення. За таких умов надзвичайно важливого значення набуває постійний моніторинг природних процесів рельєфоутворення, до яких належать і карстові. Відповідні процеси мають широке поширення на території України та розвиваються в тісній залежності з певними видами антропогенної діяльності. Під впливом антропогенного фактору карстові процеси можуть прискорюватися і створювати небезпеку для населення в цілому, у вигляді провалів в земній поверхні, просідання та руйнування споруд, деформації ділянок доріг, залізничних колій, перешкоджання видобутку корисних копалин [1, 4, 8]. Враховуючи вищезазначене ми вважаємо, що тема статті є актуальною.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Ми проаналізували літературні джерела та наукові публікації стосовно поширення карстових процесів в межах території Причорноморської низовини за останні 50 років [7]. Слід зазначити, що на даному етапі проявлення карстових процесів активізується в геометричній прогресії, це пов'язується із посиленням через вплив антропогенної діяльності.

В 60-ті роки ХХ століття, в межах Причорноморської області було відомо 109 провальних-просадочних деформацій поверхні, а вже на початку 80-х років налічувалося більше 2000 таких деформацій (Рис.1.). На початку ХХІ століття територія Причорноморської низовини характеризується великою кількістю різноманітних карстових морфоскульптур, але при цьому їх поширення вкрай нерівномірне, найбільш карстопрояви характерні для долин річок та ділянок берегової лінії [7].